

Till

Region Skåne

Remiss reviderad regional utvecklingsstrategi

Skånes folkhögskolor i samverkan lämnar härmed vårt svar på remiss över förslag till revidering av Det öppna Skåne 2030 – Skånes regionala utvecklingsstrategi.

Generellt

Skånes folkhögskolor välkomnar att remissen inom flera av målområdena lyfter fram samverkan mellan det offentliga Skåne och den idéburna sektorn. Folkbildningen och specifikt folkhögskolorna är en viktig del i arbetet med att förverkliga den regionala utvecklingsstrategin. De samhällsutmaningar för Skåne som nämns i remissen förutsätter dock att den idéburna sektorn får förutsättningar att stärka sitt arbete med att nå fler och utveckla sin verksamhet.

För folkhögskolans del är ett viktigt mål att utjämna utbildningsklyftorna och ge fler chansen till vidare studier, bildning och personlig utveckling. Vi vill att regionen tar vara på folkhögskolan som en resurs för att ge fler möjlighet till gymnasiekompetens och ge fler möjlighet att få yrkesutbildning som motsvarar arbetsmarknadens och individens behov. Vi är och vill i ännu större utsträckning också vara en kulturbärare i Skåne som bidrar till att bredda kulturintresset och förstärker det lokala och regionala kulturlivet. Vi är och vill i ännu större utsträckning vara en viktig samverkanspart med regionen, staten och kommunerna för att bidra till att lösa Skånes utmaningar.

Detta förutsätter dock att visionerna i den regionala utvecklingsplanen från Region Skåne omsätts till handling och konkreta åtgärder som kan ge folkhögskolorna förutsättningar att nå de gemensamma målen. Dessvärre måste vi konstatera att de politiska besluten de senaste åren vad gäller folkhögskolan inneburit betydligt sämre förutsättning för oss att verka och utvecklas. Det regionala stödet till folkhögskolan har minskat både totalt i reala tal och per deltagare. Folkhögskolorna har utökat sin verksamhet de senaste åren för att möta behoven inte minst bland Skånes kortutbildade men stödet från regionen har inte följt med utan tvärtom minskat kraftigt. Det regionala stödet per deltagarvecka, som är det mått som stat och region använder för bidraget till folkhögskolan, har minskat från 390 kr/deltagarvecka (dv) år 2017 till 377 kr/dv år 2018 för att under 2019 sjunka dramatiskt till 328 kr/dv.

Vi är givetvis medvetna om att den regionala utvecklingsstrategin inte är något budgetdokument, men ska visionerna kunna genomföras måste den åtföljas av budgetbeslut som överensstämmer med visionerna.

Målområde 1: Skåne ska erbjuda framtidstro och livskvalitet

Folkhögskolan ser som sin viktigaste uppgift att ge alla människor möjlighet till utveckling och livskvalitet. Vi gör det genom att erbjuda möjlighet till bildning, ökat deltagande i samhällsdebatten och kulturlivet samt genom att ge en plattform för fortsatta studier och arbete. Vi uppnår detta genom att bryta utanförskap, stärka människors självkänsla och skapa sammanhang och nätverk hos våra deltagare. I folkhögskolan möts en mångfald av idéer och människor. Folkhögskolan blir därför en mötesplats för människor med olika ålder, bakgrund och intressen som lär och växer tillsammans. Därmed bidrar folkhögskolan inte bara till målet "livslångt lärande" utan också till målen att stärka "individens kraft", "jämlig hälsa" och "kultur som drivkraft för utveckling". Vi vill därför se att folkhögskolans roll lyfts fram inom fler områden i texten.

Vi vill särskilt under avsnittet om kultur betona de omfattande estetiska utbildningar som finns på Skånes folkhögskolor och dess betydelse både för att trygga kompetensförsörjningen för de kulturella näringarna och för att få ett rikare och livskraftigare kulturliv i hela Skåne.

Folkhögskolan är också en viktig och ibland enda utbildningsvägen för vuxna med funktionsvariationer. Det är också en grupp som trendmässigt ökat på alla folkhögskolor i Skåne de senaste åren. För deras möjligheter till livskvalitet och framtidstro utgör folkhögskolan en avgörande resurs. Även detta bör lyftas fram under målområde 1.

Målområde 2: Skåne ska vara en stark hållbar tillväxtmotor

En av Skånes främsta utmaningar är att minska utbildningsklyftorna. Skåne har fortsatt lägsta sysselsättningsgraden i riket, låg andel med behörighet till gymnasieskolan och högre studier och klyftorna i utbildningsbakgrund är stora mellan stad och land och mellan olika kommuner i Skåne.

En av folkhögskolans centrala samhällsuppdrag är att fånga upp personer med kort utbildningsbakgrund och som haft svårt att hitta sin väg i andra utbildningsformer. Folkhögskolan är också den enda utbildningsform för vuxna, vid sidan om Komvux, som har laglig rätt att utfärda behörighet till högre utbildning. För de med kort eller ofullständig utbildning kan folkhögskolan erbjuda hela utbildningskedjan bestående av utbildningar motsvarande både grundskola och gymnasieskola och för nyanlända även SFI, som för den enskilde innebär att den kan få fullständig behörighet till högskola, universitet eller yrkeshögskola. Det är unikt för folkhögskolan som utbildningsform.

Skånes 18 folkhögskolor med sina 15 filialer finns spridda över hela Skåne. Inte minst på orter där många har låg utbildning utgör folkhögskolan en viktig och ibland enda resursen för vuxnas utbildningsmöjligheter.

Vi anser att denna betydelse som folkhögskolan har för att utjämna utbildningsklyftorna och nå en jämnare kompetensförsörjning i hela Skåne bör nämnas i strategin under detta målområde.

Folkhögskolorna i Skåne utvecklar nu tillsammans med Region Skåne nya yrkesutbildningar för att möta arbetsmarknadens efterfrågan och våra deltagares behov. Vi genomför nu även en kartläggning och klassificering av alla våra yrkesutbildningar för att tydliggöra vår roll i Skånes kompetensförsörjning. Vi vill mot denna bakgrund i ännu högre grad vara en aktiv part i arbetet med Kompetenssamverkan Skåne, KoSS.

Målområde 3: Skåne ska stärka mångfalden av goda livsmiljöer

Vi vill inom detta målområde lyfta fram den betydelse folkhögskolorna har på mindre orter och på landsbygden i Skåne. En förutsättning för livskraft på mindre orter och på landsbygd är tillgång till utbildning och kultur. Här spelar folkhögskolorna en viktig roll. Att ha en folkhögskola etablerad och växande har också en inte obetydlig betydelse särskilt för mindre orters näringsliv och ekonomiska växtkraft. Skånes folkhögskolor har sammanlagt över 1 000 anställda, omsätter närmare 1 000 milj. kr och enbart de studerandes studiemedel uppgår till över 400 milj. kr som i huvudsak kommer det lokala näringslivet till del. Även detta bör omnämnas under detta målområde som en del i att förverkliga målet att det ska finnas en mångfald av goda livsmiljöer i hela Skåne.

Målområde 5: Skåne ska ställa om för att klara välfärden.

Vi delar den uppfattning som framförs under detta mål att den idéburna sektorns roll som välfärdsaktör ska stärkas och att välfärden i högre grad behöver organiseras via partnerskap. Vi vill dock understryka att detta måste följas av konkreta mål och åtgärder vid genomförandet. Exempelvis bör det vara möjligt att i den regionala utvecklingsstrategin sätta som mål att den idéburna sektorns andel som välfärds aktör succesivt bör växa varje år för att år 2030 ha nått minst 10 % mot dagens ca 3 %.

Vi anser också att målområdet har en alltför snäv beskrivning av begreppet välfärd. Det förebyggande och hälsofrämjande arbetet bör här få en mer framskjuten roll. För folkhögskolans del ser vi dagligen vilken betydelse vår verksamhet har för enskilda individers hälsa. Alltfler av våra deltagare har psykiska och sociala utmaningar och alltfler har olika diagnoser när de påbörjar utbildning på folkhögskola. På folkhögskolan har det socialpedagogiska arbetet därmed blivit allt viktigare. Vi kan genom en lugn inkluderande studiemiljö med jämförelsevis små grupper förebygga ohälsa och skapa trygghet i studiemiljön. Inte minst har det visat sig att

folkhögskolor med internat, vilket de flesta skolor i Skåne kan erbjuda, har en särskilt viktig roll för att skapa gemenskap, vänner och för att finnas i ett socialt tryggt sammanhang tillsammans med andra. Vi skulle vilja se att den idéburna sektorns och därmed också folkbildningens betydelse för folkhälsa lyfts fram under detta målområde.

Genomförande och uppföljning

Under avsnitt genomförande vill vi betona att den samverkans struktur som skapats genom överenskommelsen mellan Region Skåne och idéburen sektor och motsvarande inom folkbildningen bör tas tillvara för att genomföra och följa utvecklingen med målen i strategin.

Vad gäller uppföljning anges att målsättningarna ska följas upp med effektmål och att för varje effektmål ska anges ett antal indikatorer. Vi deltar gärna i utvecklingen av sådana effektmål och indikatorer för folkhögskolans verksamheter. Vi vill dock understryka att det mervärde vi tillför för enskilda individer inte går att mäta i enkla siffror och diagram. Effekter och indikatorer måste utformas så att de också fångar de mjuka, ej mätbara faktorer som folkhögskolor och den idéburna sektorn tillför. Risken är annars uppenbar att fokus enbart hamnar på de mål som är enkelt mätbara och de viktigaste målen som handlar om individens utveckling och kraft hamnar i bakgrunden.

Malmö 2020-02-15

För Skånes folkhögskolor i samverkan

Leif Nordin

Ordförande

Johnny Nilsson

Koordinator